

Tollbamondás

105 évvel ezelőtt éppen ezen a napon, március 23-án született Lotz János világhírű nyelvtudós. Szülővárosa az amerikai Milwaukee város volt. Szülei a szegénység elől menekültek el Magyarországról, s azt remélték, hogy Amerikában jobb sorsuk lesz. Lotz János édesapja kétkézi munkásként felhőkarcolókat épített, édesanyja ételeket főzött a munkásoknak. A kis család élete valóban jobb lett, megtakarításuk szépen gyarapodott az évek során. Sajnos, az összespórolt pénzüket azonban egy rossz befektetés miatt elveszítették. Ekkor nagyon elkeseredtek. Elhatározták, hogy még egy pár évet itt maradnak és spórolnak tovább. A honvágyuk azonban olyan erős volt, hogy 1923-ban visszatértek Magyarországra. Lotz János ekkor tízéves (ezt betűkkel írják le!) volt.

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: Milwaukee (ejtsd: milvóki)

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

A vesszők helyét mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

Feladatok**1. Döntsd el, hogy kire vonatkoznak az állítások! Tegyéél + jelet a megfelelő sorba! 5/**

Állítás	Caesar	Lotz János	Mindkettő	Egyik sem
Révész Zsófia mesélt róla a szerzőnek.		+		
Kiváló szellemi képességekkel bírt.			+	
Nem tartotta be a törvényt.	+			
Felesleges kockázatot vállalt.				+
Átlépte a Rubicont.			+	

2. Igaz vagy hamis az állítás a szöveg alapján? 4/

- a) Julius Caesar ókori római hadvezér volt. **igaz**
- b) A Rubicon nevű patak Tahi határában folyik, de nem ez az igazi neve. **igaz**
- c) A Rubicon folyó medre nem mély. **igaz**
- d) Lotz János meglátogatta a lányokat a táborban. **igaz**

3. Felsorolunk kifejezéseket. Válogasd szét ezeket aszerint, hogy melyik fogalom köré csoportosulnak a szövegben! Mindegyikhez 2-2 tulajdonság tartozik a felsoroltak közül. Írj mindegyik fogalomhoz még egy jellemzőt a szövegből! 9/

középiskolába járnak - tudományos kutatás - csak néhány éve szerzett diplomát - sekély vizű - ókori római - csúcseredmények

Fogalmak	1. A társaság tagjai, kör	2. Az igazi érték	3. Folyó
Két tulajdonság	középiskolába járnak, csak néhány éve szerzett diplomát	tudományos kutatás, csúcseredmények	sekély vizű, ókori római
Még egy jellemző	egyetemisták <u>vagy</u> fiúk és lányok	lányok <u>vagy</u> hírnév	É-Itália határfolyója <u>vagy</u> törvény

Minden kitöltött rész 1 pont.

4. Melyik esemény volt a legkorábban? A megfelelőt húzd alá! 2/

- a) A szerző megismeri a Tahiban történt eseményeket.
A szöveg írója megismeri Julius Caesar történetét.
A szöveg szerzője megtudja, hogy Lotzot a társai Caesarnak hívták.
- b) Tahiban Rubiconnak nevezik el a patakot.
A Rubicon folyó valódi nagysága lelepleződik.
Tahiban tábort ütnek az első táborlakók.

Helyesírási feladatok – MEGOLDÁSOK**1. Egészítsd ki a szavakat a táblázatban megadott magánhangzók rövid vagy hosszú alakjával! 15/**

l/li	szégyellni	álszakáll	mállik
n/nn	bensőséges	fennsík	fönntart
t/tt	éretlen	képzetlen	parttalan
l/li	futballozik	pulóver	csalán
j/jj	jöjjön	vijjog	szőjön

2. Írj ellenpéldákat!**8/**

hamu, kapu, saru, gyalu

DE: ágyú, borjú, bosszú, tanú, odú stb. **Csak főnevek fogadhatók el!**

kocsi, bácsi, ti, nézi

DE: sí, rí, nyí, hí, gyí, csicsí, kikirikí

bivaly, guzsaly, tavaly, karvaly

DE: óhaj, sóhaj, karaj, olaj, tutaj, dévaj stb.

gereblye, ereklye, csigolya, pólya

DE: árja, bója, buja, héja, kopja, orja, rája, szója, tarja, tuja, cserje, perje

3. Egészítsd ki a következő szavakat hosszú vagy rövid gy-vel!**5/**

egyetlen, együtt, eggyé (váltak), egyesület, egyenetlen (talaj)

4. Az alábbi kifejezések között 16 hibátlan helyesírást találsz. Karikázd be a helyes szóalako(ka)t! 16/**mindjárt** / mindgyárt**himbálózik** / himbálózikFogózzkodj! / **Edzd magad!****fel-adat** / fe-la-datle-ges-le-gel-ső / **le-ges-leg-el-ső****Széchenyi István** / Széchényi István**fáradság** / fáradság**híradó** / hírdetés**Baranya megye** / Baranya-megye / Baranya Megye**május 1-én** / május 1-jén / május 1.-én**8.-kal** / 8-kal / 8.-al**efféle** / effajta / effelé

5. Egészítsd ki az alábbi mondatokat a zárójelbe tett igék felszólító módú, a mondatba illő alakjával!**10/**Isten, **áldd/áldjad** meg a magyart! (áld)Peti, **kezd/kezdjed** el az olvasást! (kezd)Peti, **kezdj/kezdjél** el olvasni! (kezd)Kérlek benneteket, **játsszatok** velünk! (játsszik)Juli, **lopóddz/lopóddzál** a bunkerba! (lopódzik)**Hidd/higgyed** el, anyu, nem én voltam! (hisz)Kérjük meg a vadászt, hogy ne **lője** le a nyuszt! (lő)**Ejtsd/Ejtsed** németesebben a szavakat, Rozi! (ejt)Asszonyom, kérem, **hagyja** abba a kiabálást! (hagy)Azt kérte tőlünk, hogy **halasszuk** el a szülinapi zsúrt! (halaszt)**6. Karikázd be a következő mondatok teljesen hibátlanul írt változatának betűjelét!****6/****a) Minél jobban erőlteted, annál jobban irtózom tőle.**

b) Minél jobban erőlteted, annál jobban irtózom tőlle.

c) Minnél jobban erőlteted, annál jobban irtózom tőle.

a) Az osztályban csak tízen rajonganak a cukrozott üdítőkért.

b) Az osztályban csak tízen rajonganak a cukrozott üdítőkért.

c) Az osztályban csak tízen rajonganak a cukrozott üdítőkért.

a) Az egyenlőtlen küzdelemben az esélytelen félnek el kellett gondolkodnia a feladáson.

b) Az egyenlőtlen küzdelemben az esélytelen félnek el kellett gondolkodnia a feladáson.

c) Az egyenlőtlen küzdelemben az esélytelen félnek el kellett gondolkodnia a feladáson.

a) Sok biztatást és dicséretet kaptam az amúgy közömbös osztálytársaimtól a meccs megnyerése után.

b) Sok biztatást és dicséretet kaptam az amúgy közömbös osztálytársaimtól a meccs megnyerése után.

c) Sok biztatást és dicséretet kaptam az amúgy közömbös osztálytársaimtól a meccs megnyerése után.**a) Az utolsónak muszáj mindig eggyel több kört futnia.**

b) Az utolsónak muszály mindig eggyel több kört futnia.

c) Az utolsónak muszáj mindig eggyel több kört futnia.

a) Csak az vigasztal, hogy a köztünk lévő különbség ellenére meg tudsz bocsátani.

b) Csak az vigasztal, hogy a köztünk lévő különbség ellenére megtudsz bocsátani.

c) Csak az vigasztal, hogy a köztünk lévő különbség ellenére meg tudsz bocsátani.**Összesen: 60 pont****Elért pontszám: _____**